

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **M.**, bývajúceho v B., proti odporkyni **Slovenskej republike – Ministerstvu práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky**, so sídlom v Bratislave, Špitálska č. 4, o **náhradu škody**, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 25 C 96/2007, o dovolaní navrhovateľa proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 30. apríla 2008 sp. zn. 8 Co 516/2007 a dovolaní navrhovateľa proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 30. januára 2009 sp. zn. 8 Co 4/2009, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 30. januára 2009 sp. zn. 8 Co 4/2009 **o d m i e t a .**

Konanie o dovolaní proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 30. apríla 2008 sp. zn. 8 Co 516/2007 **z a s t a v u j e .**

Odporkyni nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava I uznesením z 29. novembra 2007 č.k. 25 C 96/2007-27 zastavil konanie o návrhu, ktorým sa navrhovateľ domáhal náhrady škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom podľa zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov. Zastavenie konania odôvodnil nedostatkom právomoci súdu (§ 104 ods. 1 O.s.p.). Zároveň vyslovil, že po právoplatnosti tohto uznesenia bude vec postúpená na konanie a rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí

a rodiny v Bratislave. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na ich náhradu. Na odvolanie navrhovateľa Krajský súd v Bratislave uznesením z 30. apríla 2008 sp. zn. 8 Co 516/2007 uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil. O trovách konania rozhodol s poukazom na § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p. tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania. Uvedené uznesenie odvolacieho súdu napadol navrhovateľ dovolaním, v ktorom nesúhlasil s právnym názorom odvolacieho súdu a žiadal napadnuté uznesenie a tiež ním potvrdené uznesenie zrušiť. Navrhovateľ v dovolaní zároveň požiadal o ustanovenie advokáta pre dovolacie konanie.

Okresný súd Bratislava I uznesením z 12. novembra 2008 č.k. 25 C 96/2007-97 rozhodol, že navrhovateľovi neustanovuje zástupcu pre dovolacieho konanie z radov advokátov. Nevyhovenie žiadosti o ustanovenie tohto zástupcu odôvodnil tým, že navrhovateľ nespĺňa predpoklady pre oslobodenie od súdnych poplatkov (§ 138 O.s.p.). Na odvolanie navrhovateľa Krajský súd v Bratislave uznesením z 30. januára 2009 sp. zn. 8 Co 4/2009 prvostupňové uznesenie potvrdil s poukazom na správnosť záveru, že navrhovateľ nespĺňa predpoklady pre oslobodenie od súdnych poplatkov. V danom prípade išlo tiež o zjavne bezúspešné uplatňovanie práva v súdnom konaní, lebo súd v občianskom súdnom konaní nemá právo konať o predmetnom návrhu. Aj toto uznesenie odvolacieho súdu napadol navrhovateľ dovolaním. Na jeho odôvodnenie uviedol, že postupom súdov mu bola odňatá možnosť konať. Poukázal pri tom na svoje nepriaznivé majetkové pomery, ťaživú sociálnu situáciu a postup odporkyne, ktorý mu spôsobuje majetkovú ujmu. Z týchto dôvodov navrhovateľ žiadal napadnuté rozhodnutie zrušiť.

Okresný súd Bratislava I uznesením zo 6. mája 2009 č.k. 25 C 96/2007-138 (ktoré bolo navrhovateľovi doručené 19. mája 2009) vyzval navrhovateľa, aby v lehote 10 dní predložil súdu plnomocenstvo udelené pre dovolacie konanie s tým, že pokiaľ v stanovenej lehote plnomocenstvo nepredloží, dovolací súd jeho dovolania odmietne. Navrhovateľ na túto výzvu súdu reagoval podaním, v ktorom uviedol, že od mája 2006 je bez príjmu, nemá prostriedky na advokáta, preto žiada o ustanovenie advokáta.

Odporkyňa sa k dovolaniam písomne nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolania podal včas účastník konania, pristúpil k posúdeniu, či sú splnené procesné

predpoklady pre to, aby bolo možné preskúmať napadnuté rozhodnutia z hľadiska ich vecnej správnosti.

1. So zreteľom na potrebu vyriešiť najprv otázku splnenia osobitnej podmienky dovolacieho konania v zmysle § 241 ods. 1 O.s.p. (povinného zastúpenia dovolateľa bez právnického vzdelania), skúmal dovolací súd najskôr, či je procesne prípustné v poradí druhé dovolanie navrhovateľa, ktorým napadol uznesenie odvolacieho súdu potvrdzujúce prvostupňové uznesenie o neustanovení zástupcu navrhovateľovi pre dovolacie konanie.

I keď navrhovateľ nemá právnické vzdelanie a nie je zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), dovolací súd nepovažoval – v prípade tohto dovolania – nedostatok povinného zastúpenia za prekážku, ktorá by bránila preskúmaniu jeho prípustnosti. Vychádzal z toho, že ak predmetom dovolacieho prieskumu má byť rozhodnutie, ktorým nebolo vyhovené žiadosti účastníka o ustanovenie zástupcu z radov advokátov v zmysle § 30 O.s.p. (ako je to aj v posudzovanej veci), ide z hľadiska § 241 ods. 1 O.s.p. o výnimočný prípad, v ktorom nemožno striktno trvať na splnení tejto podmienky, lebo inak by bol popretý nielen zámer, ktorý sledoval účastník konania podaním dovolania, ale tiež účel dovolacieho konania, v ktorom predmetom posúdenia má byť záver odvolacieho súdu o (ne)splnení podmienok pre ustanovenie zástupcu z radov advokátov súdom (na obdobnom názore založil svoje rozhodnutie Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veciach sp. zn. 2 Cdo 329/2006 a sp. zn. 3 Cdo 144/2007).

Pri skúmaní prípustnosti tohto dovolania vzal dovolací súd na zreteľ, že dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Dovolanie, ktoré v danom prípade smeruje proti uzneseniu, je v zmysle § 239 ods. 1 O.s.p. prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. V zmysle § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na

zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Keďže napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nevykazuje znaky uznesení uvedených v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p., prípustnosť proti nemu smerujúceho dovolania nemožno vyvodit' z týchto ustanovení. Vzhľadom na to by prípustnosť dovolania navrhovateľa prichádzala do úvahy len v prípade výskytu niektorej z vád uvedených v ustanovení § 237 O.s.p.

S prihliadnutím na zákonnú povinnosť vyplývajúcu z § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p. a tiež so zreteľom na námietku dovolateľa dovolací súd skúmal, či v konaní nedošlo k niektorej z procesných vád, ktoré sú taxatívne vymenované v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (aj uzneseniu), pokiaľ a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska posúdenia existencie niektorej z uvedených procesných vád ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, nie je významné tvrdenie účastníka o tom, že v konaní došlo k vade v zmysle § 237 O.s.p., ale len zistenie, že konanie je skutočne postihnuté takouto vadou.

Navrhovateľ netvrdil, že by konanie v danej veci bolo postihnuté vadou konania uvedenou v ustanovení § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p.; existencia takej vady v dovolacom konaní ani nevyšla najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodit'. Pokiaľ dovolateľ tvrdí, že odvolací súd dospel k nesprávnemu právnemu záveru o nesplnení podmienok pre oslobodenie od súdnych poplatkov a neustanovenie zástupcu z radov advokátov pre dovolacie konanie, dovolací súd poznamenáva, že rozhodnutím o neustanovení zástupcu z radov advokátov navrhovateľovi v dovolacom konaní nebola navrhovateľovi odňatá možnosť pred súdom konať. Tento záver vyplýva z toho, že Občiansky súdny poriadok dáva odňatie možnosti pred súdom konať výslovne do súvislosti s faktickým procesným postupom súdu, nie s jeho právnym posúdením určitej otázky (vrátane otázky

splnenia podmienok pre oslobodenie od súdneho poplatku a podmienok pre ustanovenie zástupcu účastníka konania súdom). Pokiaľ by sa aj prípadne súd pri rozhodovaní (posudzovaní tejto otázky) dopustil omylu v aplikácii práva, mal by jeho postup za následok nesprávne rozhodnutie, nie však procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Vzhľadom na vyššie uvedené a tiež s prihliadnutím na skutočnosť, že zo spisu nevyplýva, že by súdy dovolateľovi neustanovili zástupcu pre dovolacie konanie z radov advokátov, hoci by pre to boli dané procesné predpoklady, dospel dovolací súd k záveru, že postup súdov bol v súlade so zákonom a nemal za následok znemožnenie realizácie procesných práv navrhovateľa. Keďže procesná prípustnosť (v poradí druhého) dovolania navrhovateľa nevyplýva z § 239 ani z § 237 O.s.p., dovolací súd odmietol tento jeho opravný prostriedok ako smerujúci proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné (§ 243b ods. 5 O.s.p. a § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

2. Pokiaľ ide o v poradí prvé dovolanie navrhovateľa, dovolací súd poukazuje na to, že v zmysle § 241 ods. 1 O.s.p. musí byť dovolateľ zastúpený advokátom, pokiaľ nemá právnické vzdelanie buď sám, alebo jeho zamestnanec (člen), ktorý za neho koná. Toto ustanovenie zakotvuje osobitnú podmienku dovolacieho konania, ktorej nedostatok je odstrániteľný, avšak len za súčinnosti dovolateľa.

Navrhovateľ v dovolacom konaní nepreukázal, že má právnické vzdelanie (a že teda v dovolacom konaní nemusí byť zastúpený advokátom). V konaní využil svoje procesné oprávnenie a požiadal súd o ustanovenie zástupcu (§ 30 O.s.p.) pre dovolacie konanie z radov advokátov. Bol oboznámený s rozhodnutiami súdov oboch nižších stupňov o tom, že sa mu takýto zástupca neustanovuje; bol tiež poučený o právnych následkoch nepredloženia plnomocenstva udeleného pre dovolacie konanie. Navrhovateľ napriek tomu do spisu nezaložil advokátovi udelenú plnú moc. V dôsledku toho zostal nedostatok osobitnej podmienky dovolacieho konania neodstránený.

Z vyššie uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky (§ 10a ods. 1 O.s.p.) konanie o v poradí prvom dovolaní navrhovateľa zastavil (§ 243c O.s.p., § 241 ods. 1 O.s.p. a § 104 ods. 2 O.s.p.). Vzhľadom na dôvod zastavenia konania o tomto dovolaní nemohol pristúpiť k posúdeniu procesnej prípustnosti uvedeného opravného prostriedku navrhovateľa (ani z hľadiska procesných väd v zmysle § 237 O.s.p.).

Pokiaľ navrhovateľ v priebehu dovolacieho konania po právoplatnom zamietnutí jeho žiadosti o ustanovenie zástupcu pre dovolacie konanie z radov advokátov opätovne požiadal o ustanovenie takéhoto zástupcu, dovolací súd poukazuje na obsah tejto žiadosti, ktorý je totožný s obsahom skoršej žiadosti navrhovateľa (už právoplatne zamietnutej). Keďže navrhovateľ v žiadosti zotrval obsahovo na pôvodnej argumentácii a neuviedol žiadne nové skutočnosti (dôvody), bolo ju potrebné považovať za žiadosť, o ktorej už bolo rozhodnuté.

Navrhovateľ z procesného hľadiska zaviniť, že jeho (v poradí druhé) dovolanie bolo odmietnuté a že sa konanie o jeho (v poradí prvom) dovolaní muselo zastaviť. Vznikla mu preto povinnosť nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 O.s.p., § 224 ods. 1 O.s.p. a § 146 ods. 2 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky nepriznal odporkyni náhradu trov dovolacieho konania, lebo v dovolacom konaní nebol podaný návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 O.s.p., § 224 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 6. augusta 2009

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková